

بازار کار رشته دارو گیاهان دارویی

امیر مهدی مرادیان

اینکه هنرجویان چه شغلی را می‌توانند انتخاب کنند، به علاقه‌شان بستگی دارد. همچنین می‌توانند پژوهشگر گیاهان دارویی شوند. یعنی روی خاصیت ترکیبات گیاهی کار کنند. شغل دیگر کارشناسی فراوری است. همچنین، مشاوره‌های سلامت و طب سنتی که بیمارها را برای درمان راهنمایی می‌کنند. کشاورزی تخصصی گیاهان دارویی از جمله کاشت، داشت و برداشت گیاهان دارویی، و بسته‌بندی فرصت خیلی خوبی است برای اشتغال‌زایی و صادرات گیاهان دارویی؛ همین‌طور صنایع آرایشی و بهداشتی. این‌ها خلاصه‌ای از کارهایی هستند که هنرجویان می‌توانند به آن‌ها فکر کنند.

با توجه به اینکه شما در هنرستان هم تدریس می‌کنید، پیشنهاد شما به هنرجویان برای ورود به بازار کار چیست؟ آن‌ها چه زمانی می‌توانند وارد بازار کار شوند؟

من خودم از همان سال دهم بحث خشک‌کردن گیاهان دارویی را که حاشیه سود بالایی هم دارد به هنرجویان آموزش می‌دهم و آن‌ها با تجهیزات، انواع روش‌های خشک‌کردن و اینکه به چه عواملی (پارامترهایی) باید دقت کنند، آشنا می‌شوند. این نشان می‌دهد بچه‌ها با ورود به این رشته می‌توانند از همان سال اول وارد بازار کار شوند. در سال‌های بعد هم با بحث‌های عصاره‌گیری و عطر مایه‌ها آشنا می‌شوند و می‌توانند کارشان را گسترش دهند. البته اگر تحصیلات و فضای دانشگاهی را هم انتخاب کنند، می‌توانند تحصیلاتشان را تا درجه‌های بالایی ادامه دهند.

کسی که بخواهد در رشته گیاهان دارویی وارد بازار کار شود، چه مقدار سرمایه و امکانات اولیه نیاز دارد؟

در این رشته با کمترین امکانات می‌توان وارد بازار کار شد. مثلاً در همین بحث خشک‌کردن گیاهان دارویی یک وسیله خشک‌کن نیاز است که در حدود ۲۰ تا ۳۰ میلیون تومان هزینه دارد، اما روش‌های خشک‌کردن دیگری هم داریم که حتی به دستگاه نیاز ندارند. این یعنی بدون وسیله و فقط با داشتن مواد اولیه و پشتکار می‌توان این کار را شروع کرد و البته کم‌کم آن را گسترش داد.

بازار کار در رشته گیاهان دارویی چگونه است و هنرجویان در چه شاخه‌هایی می‌توانند فعالیت کنند؟

ابتدا در رابطه با گیاهان دارویی در دنیا و ایران مقدمه‌ای عرض می‌کنم تا بدانید چه فرصت بی‌نظیری برای ما و هنرجویان فراهم است. ببینید، در دنیا پیش‌بینی می‌شود تا سال ۲۰۳۰ چیزی حدود ۵۰۰ میلیارد دلار داد و ستد گیاهان دارویی انجام خواهد شد. در حال حاضر سهم کشور ما از این تجارت جهانی چیزی حدود ۵٪ درصد است، اما با توجه به اینکه ایران ظرفیت بالقوه‌ای در بحث گیاهان دارویی دارد، سهم نیم‌درصدی بسیار کم است. این نشان می‌دهد که چقدر جای کار وجود دارد؛ به خصوص در استان‌های خراسان رضوی، اصفهان، فارس و کرمان که استان‌های پیشرو در صنعت گیاهان دارویی هستند. ما در ایران حدود ۸۰۰۰ گونه گیاهی داریم که ۲۳٪ آن‌ها خاصیت دارویی دارند. این نشان می‌دهد ظرفیت گیاهان دارویی در ایران چقدر زیاد است و این یک حوزه بی‌نظیر است برای هنرجویانی که می‌خواهند وارد این رشته شوند.

وقتی می‌گویند گیاهان دارویی، همه به ذهنشان دمنوش و طب سنتی می‌آید، اما این رشته گرایش‌ها و بازار کار دیگری هم دارد؛ مثلاً داروسازی، آرایشی بهداشتی، کشاورزی، دام پزشکی، صنایع غذایی و... اما

در این شماره از مجله رشد هنرجو می‌خواهیم بازار کار در رشته هنرستانی گیاهان دارویی را بررسی کنیم. گفت‌وگویی داشتیم با دکتر جورکش که در این زمینه فعالیت دارند. ایشان تحصیلات دانشگاهی خود را در رشته گیاهان دارویی تا مدارج بالاتر کرده‌اند. همچنین، این رشته را در هنرستان تدریس می‌کنند. این گفت‌وگو را بخوانید:

لطفاً خودتان را معرفی کنید.

سلام. عباس جورکش هستم؛ دکترای گیاهان دارویی. از سال ۸۷ وارد دانشگاه شدم. سال ۹۱ مدرک کارشناسی‌ام را گرفتم و بعد از آن ارشد خواندم. سال ۹۳ دکترا قبول شدم و تا سال ۹۷ درس خواندم. در این مدت در دوران دکترا یک فرصت مطالعاتی داشتم؛ در دانشگاه (کمپلوتنس مادرید) که یکی از دانشگاه‌های معتبر اروپاست. بعد هم چند سالی در یک شرکت بین‌المللی گیاهان دارویی مشغول به کار بودم.

در حال حاضر مشغول انجام چه کاری هستید؟

بنده دو سالی است به‌عنوان معلم وارد آموزش و پرورش شده‌ام. همچنین، هم‌زمان در شرکتی بحث گیاهان دارویی را پیش می‌برم.

است و نمونه آن بی نظیر است. این شرکت در آلمان شعبه دارد و محصولات خود را با نام تجاری «پرنده» به نقاط گوناگون دنیا صادر می کند.

این مجله رشد هنجروست و مخاطب اصلی آن هنجرویان هستند. اگر توصیه ای به آن ها دارید، بفرمایید.

اولاً خیلی ممنون از شما به خاطر اینکه بچه ها را آشنا می کنید. اگر چنین ماجرایی برای ما هم اتفاق می افتاد، چه بسا می توانستیم پیشرفت الانمان را خیلی زودتر به دست بیاوریم. من به بچه ها پیشنهاد می کنم اگر علاقه دارند بدون هیچ نگرانی وارد این مقوله شوند، ظرفیت کشور ما خیلی خوب است. ایران جزو کشورهایی است که در بحث گیاهان دارویی در حال رشد است و آینده بسیار روشنی دارد. نگران تجهیزات و هزینه های اولیه نباشند. در این رشته می توانند از همان سال های اول وارد بازار کار شوند و تا آخر هم می توانند ادامه دهند؛ داخل ایران یا خارج ایران، در قسمت های گوناگون. تنها شرطش آن است که پشتکار و علاقه داشته باشند. ان شاء الله موفق خواهند بود.

از وقتی که برای این مصاحبه گذاشتید سپاسگزارم.

خواهش می کنم. با آرزوی موفقیت برای تمام هنرآموزان و هنجرویان ایران!

آشنا شدم. شاید اگر با هنرستان آشنایی داشتم، قبل از دانشگاه این رشته را انتخاب می کردم و سریع تر به هدف هایم می رسیدم. بنابراین، در نظر گرفتن شرایط منطقه و اینکه چقدر گیاهان دارویی را می شناسند، به آن ها در انتخاب آگاهانه کمک خواهد کرد. البته کسانی هم که این پیش زمینه را ندارند خیلی نگران نباشند. من خودم پیش زمینه زیادی نداشتم و در دانشگاه به آن علاقه مند شدم.

شرایط ادامه تحصیل برای هنجرویان این رشته چگونه است؟

بچه هایی که علاقه مندند، می توانند بعد از هنرستان وارد دانشگاه شوند. مادر ایران تا دوره دکترا این رشته را داریم. شرایط مهیاست. دانشگاه های معتبری هم این رشته را دارند؛ دانشگاه های فردوسی، تهران و گیلان نمونه های معتبری هستند در حوزه گیاهان دارویی.

ارتباط هنجرویان با یک بزرگتر که قبلاً مسیر پیش روی آن ها را پیموده است، چقدر می تواند مؤثر باشد؟

به نظر من خیلی مهم است یک نفر باشد که تجربه داشته باشد و در مسیر بتواند راهنمایی و توصیه هایی بکند. برای من چنین بود که در مدرسه یکی از معلم هایم ما را با این مقوله آشنا کرد. این در ذهنم بود تا اینکه آن را انتخاب کردم و ادامه دادم. اگر بچه ها بتوانند با افرادی که در این زمینه کار می کنند ارتباط بگیرند، موفق تر خواهند بود.

شنیده ام شرکتی که در آن کار می کنید کارآفرینی بزرگی انجام داده است. لطفاً قدری درباره آن توضیح دهید.

بله. آقای شاکری که مؤسس و رئیس شرکت پرنده و پردیس هستند، از حدود ۱۵-۱۰ سال پیش یک کار خانوادگی را از یک کارگاه کوچک خانگی شروع کردند. سپس آن را گسترش دادند. الان در سطح شهرستان دو کارخانه بزرگ دارند که فرآوری گیاهان دارویی را انجام می دهند. خودشان کشت و کار می کنند یا از سایر مناطق ایران خریداری می کنند و سپس فرآوری و صادرات به کشورهای دیگر انجام می دهند. این شرکت یک شرکت کاملاً نوین است که تمام تجهیزات آن به روز

به نظر شما برای کار کردن در این رشته بیشتر به مهارت تجربی و سنتی نیاز است یا دانش نظری و دانشگاهی؟ اگر بخواهید درصدی به مهارت تجربی و دانش نظری مورد نیاز این رشته اختصاص دهید، این درصدها چگونه است؟ مسلماً هر دو به منزله دو بال اند. هر کدام که نباشد، بعداً به مشکل خواهند خورد و سرعت رشد کم می شود. اگر بخواهیم درصد بگوییم، ۷۰ درصد را به تجربه و چیزی که در حین کار کردن به دست می آید و ۳۰ درصد را به بحث های نظری و علمی اختصاص می دهم. در هنرستان بحث های تجربی و علمی به طور همگام پیش می روند. به نظر من هنرستان انتخابی بسیار آگاهانه است.

اینکه هنجرویان در محیطی سنتی حضور داشته باشند که کشاورزی و پرورش گیاهان وجود داشته باشد، چقدر می تواند در موفقیتشان در این رشته مؤثر باشد؟

مسلماً وقتی نسبت به گیاهان دارویی، کشت و کار و صنایع وابسته موجود در محیط پیش زمینه وجود داشته باشد، مؤثر خواهد بود و این کمک می کند سرعت رشد و پیشرفت بیشتر باشد. من به شخصه رشته ام تجربی بود و از دانشگاه با بحث گیاهان دارویی